

196. **Leeg vel rekt wel.**
Als de maag leeg is, kan men flink eten.
197. **Die zijn eigen hart doorziet, spot met zijn buurman niet.**
Die zijn eigen fouten inzielt, zal geen kwaad spreken van anderen.
198. **Edel van hart is beter dan hoog van afkomst.**
Geboorte alleen kan de mens niet veredelen.
199. **Een moedig hart leed nooit armoede.**
Wie de handen uit de mouwen steekt, wie durft aanpakken, zal nooit tot armoede vervallen.
200. **Een welig hart kent men aan de kluchten.**
Het innerlijke van de mens weerspiegelt zich in zijn daden.
201. **Hoe edeler hart, hoe buigzamer hals.**
Hoe meer men door geboorte boven anderen verheven is, hoe zachtzinniger men in zijn handelingen behoort te wezen.
z. b. : 209, 2830.
202. **Hoe hoger hart, hoe lager ziel.**
De hoogmoedige bezit doorgaans een slecht karakter.
203. **Klagen verlicht het hart.**
Onze smart wordt lichter wanneer wij ze aan vertrouwde vrienden hebben meegedeeld; immers : gedeelde smart, halve smart.
204. **Niet al die dansen zijn verblijd; men lacht wel als het harte schreit.**
Men kan niet altijd oordelen naar het uiterlijk; schijn bedriegt.
205. **Waar het hart vol van is, vloeit de mond van over.**
Men spreekt veel over datgene, waarvan het hart vervuld is.
206. **Het goud verlicht het hart.**
Het bezit van geld neemt de zorgen weg.
207. **Zulke woorden, zulk hart.**
Men kent de mens aan zijn woorden; immers, een onreine bron kan geen rein water opgeven.

HALS, SCHOUDER, RUG.

208. **Al te ras breekt de hals.**
Haastige spoed is zelden goed.
209. **Hoe edeler hals, hoe buigzamer knie.**
Hoe meer men door geboorte boven anderen verheven is, hoe zachtzinniger men in zijn handelingen behoort te wezen.
z. b. : 201, 2830.
210. **Hoe hoger hals, hoe weker in de bek.**
Van hoe edeler ras het paard, des te gevoeliger en handelbaarder is het ook. — Vandaar dezelfde betekenis als het vorig spreekwoord.
211. **Beproeft uw schouders eer gij draagt.**
Onderneem niets boven uw krachten.
z. b. : 12.
212. **Die de zwakste schouders heeft, moet het zwaarste pak dragen.**
De zwakken worden meestal verdrukt.

213. **Men moet de schouders buigen naar het juk.**
Men moet zich naar de omstandigheden schikken.
z. b. : 495, 2360.
214. **Als de roe van de rug is, is 't geselen gedaan.**
De kastijdingen zijn gauw vergeten.

LICHAAM, LIJF.

215. **Op de duur kleeft het masker aan het vel.**
Gewoonte wordt een tweede natuur.
216. **Men moet van zijn lichaam geen apotheek maken.**
Men moet niet te veel en velerlei geneesmiddelen gebruiken.
217. **Die zijn lijf bewaart, bewaart geen rotte appelen.**
Men moet zijn gezondheid in acht nemen als een kostbare schat.
218. **Een lui lijf en een warm bed zijn goede vrienden.**
De luiaard slaapt graag lang.
219. **Broeders gekijf komt om ziel en lijf.**
Twist en tweedracht tussen leden van hetzelfde gezin is noodlottig.
220. **Zijde en floers op het lijf doven 't vuur uit in de keuken.**
Wanneer men veel geld uitgeeft voor opschik, moet dit meestal gebeuren ten koste van de maag.
z. b. : 124, 125.

HAAR.

221. **Geen haar zo klein of het heeft ook zijn schaduw.**
Niets is zo gering of het heeft zijn gevolgen.
222. **Gekruld haar, gekrulde zinnen.**
Wordt gebruikt om een vooroordeel tegen krulhaar uit te spreken.
223. **Grijs haar, wijs haar.**
Eerbiedig de ouderdom; ook : oude mensen hebben veel ondervinding.
224. **Grijze haren groeien op geen zotte bollen.**
Want : grijs haar, wijs haar.
Doch men zegt ook : Men vindt veel grijzen, maar weinig wijzen.
225. **In alle haar mag wel een goed paard steken.**
Men moet een paard om zijn haar, een mens om zijn uiterlijk niet verachten.
226. **'t Is kwaad kammen waar geen haar is.**
Wie niets heeft, kan niets betalen.
Ook :
227. **Men kan geen kaalkop bij het haar vatten.**
z. b. : 1016, 2108-2111.
228. **Lange haren, kort geheugen.**
Vrouwen vergeten licht (een hatelijkheid tegen het vrouwelijk geslacht).
229. **Ros haar en elzenhout groeien maar op slechte grond.**
Drukt een vooroordeel uit tegen rood haar.
z. b. : 121.

Spreekwoorden

DE MENS

J. CAUBERGHE

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

EEN SPREEKWOORD, EEN WAAR WOORD.

**SPREEKWOORDEN ZIJN DOCHTERS DER
—— DAGELIJKSE ONDERVINDING. ——**

**SPREEKWOORDEN ZIJN DE WIJSBEGEERTE
————— DES VOLKS. —————**